

CHARAKTERISTICKÉ FUNKCE (E, F, G, H) $\equiv$ TERMODYNAMICKÉ POTENCIÁLY

- jde o aditivní stavové veličiny
- jejich úbytek za odpovídajících podmínek ($\rightarrow$ volba určujících parametrů) udává práci, kterou systém vykoná proti silám, jež na něj působí (odtud alternativní název „termodynamické potenciály“)
- z těchto veličin se nejčastěji používají volná energie F a Gibbsův potenciál G , poněvadž nezávisle proměnné V, T , resp. p, T , při nichž jsou tyto veličiny charakteristickými funkcemi, jsou nejsnáze experimentálně určitelné
- zvláštní význam má v termodynamice Gibbsův potenciál $G = G(p, T)$, neboť v rovnovážném stavu jsou stavové parametry p, T ve všech částech soustavy stejné, ať je soustava jakkoli složitá (přímý důsledek toho, že jde o parametry intenzivní) a jsou proto k jejímu popisu zvlášť vhodné
- vnitřní energie $E = E(V, S)$ naopak není z praktického hlediska příliš vhodnou charakteristickou funkcí, protože jedna z nezávisle proměnných – entropie S – není (na rozdíl od p, V, T) přímo měřitelná
- charakteristické funkce E, F, G, H lze vyjádřit graficky jako plochu v prostoru odpovídajících nezávisle proměnných. Tyto plochy se obvykle ($\sim$ v případě reálných systémů) konstruuji na základě experimentálních údajů. Jejich tvar a tedy i makroskopické vlastnosti vyšetřovaného systému se pak studují metodami diferenciální geometrie. Proto mají geometrické metody v (praktické) termodynamice velký význam. Odkazuje na to i název jedné z fundamentálních Gibbsových prací – *Metoda geometrické reprezentace termodynamických vlastností pomocí ploch*. Viz i [<https://www.physics.muni.cz/media/3236755/vznikt.pdf>].